

Йоганес Брамс

Johannes Brahms

(1833 – 1897)

Народився в Гамбургу, в родині контрабасиста місцевого театру. Навчався музиці змалку, а вже в 14 років закінчивши училище, вперше мав публічний виступ як піаніст із сольною програмою. Вже в цьому віці писав музику, але більшість ранніх творів пізніше знищив. У віці 20 років разом з угорським скрипалем Е. Ременьї мав концертний тур, під час якого познайомився з **Ф. Лістом**, **Р. Шуманом**, який в 1853 на сторінках журналу "Neue Zeitschrift für Musik" відзначив талант композитора. В 1862 переїхав у Відень, де успішно виступав як піаніст, а пізніше – й хоровий диригент. У середині 70-х рр. Брамс цілком присвячує себе творчості, виконує власну музику як диригент і піаніст, багато подорожує.

Не приставши ні до веймарської, ані до лейпцігської школи, Брамс глибоко й послідовно розвивав класичні традиції, які збагатив романтичним змістом. Музика Брамса оспівує свободу особистості, моральну стійкість, мужність, перейнята поривчастістю, бунтівливістю, трепетним ліризмом. Імпровізаційний склад поєднується в ній зі строгою логікою розвитку.

Музична спадщина композитора велика й охоплює багато жанрів (за винятком опери). 4 симфонії Брамса, з яких особливо виділяється остання – одне з вищих досягнень симфонізму 2-ї половини 19 століття. Слідом за **Л.Бетховеном** і **Ф.Шубертом** Брамс розумів циклічну композицію симфонії як інструментальну драму, частини якої об'єднані певною поетичною ідеєю. За художньою вагомістю за симфоніями Брамса стоять його інструментальні концерти, трактовані як симфонії із сольними інструментами.

Скрипковий концерт Брамса (1878) належить до числа найпопулярніших творів цього жанру. Великою популярністю користується також 2-й фортепіанний концерт (1881). З вокально-оркестрових творів Брамса найбільш значний – "Німецький реквієм" (1868) з його епічним розмахом і проникливою лірикою.

У вокальній музиці Брамса не останнє місце посідають обробки народних пісень. Твори камерно-інструментального жанру відносяться переважно до раннього (1-е фортепіанне тріо, фортепіанний квінтет й ін.) і до пізнього періодів життя Брамса, для цих творів характерне посилення героїко-епічних рис і одночасно суб'єктивно-лірична спрямованість (2-е й 3-є фортепіанне тріо, сонати для скрипки й для віолончелі з фортепіано й ін.). Фортепіанні твори Брамса відрізняються контрапунктно розвинутою фактурою, тонкою мотивною розробкою. Почавши із сонат, Брамс надалі писав для фортепіано головним чином мініатюри. У фортепіанних вальсах й "Угорських танцях" проявилось захоплення Брамса угорським фольклором. В останній період творчості Брамс створив фортепіанні твори камерного плану (інтермеццо, капричіо).